Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIV. № 190 JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, OCTOBER 4, 1997 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 4-го ЖОВТНЯ 1997 р. Ч. 190 РІК CIV.

В. Карпенко вбачає світову змову проти України

Київ. — Головний редактор газети „Вечірній Київ" Віталій Карпенко заявив 1-го жовтня, що сьогодні „зформована світова змова проти української держави" і серед найголовніших напрямків такої змови — інформаційний простір України, повідомила УНІАР.

В. Карпенко, який також представляє Асоціяцію Української Національної Демократичної Преси, виступив на пресконференції під назвою „Мовно-інформаційний простір та національна безпека України". Учасники пресконференції, організованої Товариством „Просвіта", скритикували бездіяльність влади, вимагаючи від неї наведення порядку в інформаційному просторі.

За словами В. Карпенка, через інформаційний простір України здійснюється далекойдуча програма, сплянована проти української держави. Не останню ролю у цьому відіграють нафто-газові монополісти, які використовують низку видань для забезпечення власних інтересів, сказав радактор „Вечірнього Києва". За його словами, мовна проблема виникла через „відсутність твердої політики, тому що цієї політики в державі взагалі нема".

Голова „Просвіти" Павло Мовчан, закликавши державу втрутитися в мовно-інформаційний простір України, навів соціологічні дані, згідно з якими частка українських видань сьогодні становить 3 відс., а решта „віддана на відкуп антиукраїнським силам".

Українські банки переходять на міжнародні стандарти обліку

Київ. — 11 українських банків перейшли 1-го жовтня на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку і цим самим поклали початок реформуванню усієї банкової системи, повідомила УНІАР.

Заступник голови Національного Банку України Олександер Киреєв сказав на пресконференції, що рішення реформувати облікову систему в банках прийнято ще в четвертому кварталі минулого року, а 1997 рік оголошено роком реформування бухгалтерського обліку і звітування.

Реформування здійснюється при підтримці Міжнародного валютного фонду, Центрального банку Голляндії, Британського фонду „Нов-гав", Агенції міжнародного розвитку ЗСА та програми Европейської спільноти TACIS.

Проєкт програми під назвою СІАС працює в Україні від липня цього року і його здійснює компанія „Прайс вотергавз". Гроші у сумі 1 млн. дол. на впровадження проєкту виділила Европейська комісія.

Л. Кучма висловився за зустріч з Б. Єльцином

Київ(Р.Р.). — Президент України Леонід Кучма мав наради 29-го вересня з учасниками консультативної українсько-російської зустрічі, яка відбулася в Києві 28–29-го вересня.

У пресовій службі Президента повідомили, що Л. Кучма висловився за необхідність офіційних і неофіційних зустрічей з президентом Росії Борісом Єльцином. Така короткотривала зустріч може відбутися найближчим часом, зазначив заступник керівника пресової служби Сергій Куцій.

Заступник секретаря Ради національної безпеки і оборони України Олександер Разумков по-

(Закінчення на стор. 3)

МВФ ТАКИ ДАВ УКРАЇНІ ГРОШІ

Київ (Р. Р.). — У понеділок, 29-го вересня, газета „Кієвскіє Вєдомості" повідомила, що на рахунки Міністерства Фінансів та Національного Банку України надійшла перша сума від Міжнародного валютного фонду (МВФ), відповідно 130 і 49 млн. дол. в рамках кредитової програми „стендбай".

Гроші надійшли на цілий місяць пізніше, ніж їх очікували. Керівництво НБУ пояснює затримку необхідністю узгодити формальності з надання кредитів. Однак політичні коментатори зазначують, що причиною затримки є недотримання Україною деяких умов, МВФ вважає, що Україна перевищила у серпні 1997 року дефіцит бюджету, надавши підтримку українським підприємствам.

Як відомо, недавно у Гонг-Конгу відбулася щорічна зустріч міністрів фінансів найбільш розвинених країн світу, до якої входять до Комітету розвитку МВФ і Світового банку.

Міністри фінансів визнали, що корупція і недосконале державне управління підривають макроекономічну стабільність і послабують зусилля світової спільноти, спрямовані на економічне зростання. Корупцію цього разу було названо глобальною проблемою світового маштабу, хоча раніше про неї говорили лише у зв'язку з такими прохачами кредитів, як Кенія і Україна.

Президент Світового банку Джеймс Вулфенсон та директор-розпорядник МВФ Мішель Камдесю свої виступи присвятили подоланню убожества і забезпеченню рідних для всіх можливостей у доступі до результатів праці. Дж. Вулфенсон вважає, що якою бідною не була б країна, вона не потребує милостині. Треба лише, щоб міжнародні фінансові організації допомогли їй втілити обрану фінансову програму, а тоді відійшли. Донори не повинні перетворюватися на диктаторів, оскільки кожна країна обороняє свою культуру, традиції і має право вибору.

Щодо України, то не встигла вона підписати меморандум, у якому узгодила з МВФ макроекономічні показники, як Кабінет Міністрів України вніс проєкт бюджету, дефіцит якого на 0.6 відсотка перевищує рівень, обумовлений у меморандумі. Це привело до негайного збільшення показників інфляції. Отож МВФ і затримав кредити на серпень і вересень. Цілком можливо, що Президент Л. Кучма зумів переконати керівників МВФ, що це була вийняткова ситуація, але перша сума в Україну таки надійшла, а незабаром Київ відвідає місія МВФ, щоб з'ясувати, чи варто надавати Україні наступну суму кредиту.

Проходять з'їзди партій

Київ. — Нова політична партія, заснована колишнім прем'єром Павлом Лазаренком, проголосила 27-го вересня свою опозицію до Президента Леоніда Кучми і заявила, що пожвавить свою діяльність, повідомили засоби масової інформації.

За шість місяців до парламентарних виборів 1,000 делегатів „Громади", які представляють 17,000 членів, провели в київському Будинку Кіно свій з'їзд. Вони звинуватили Л. Кучму в авторитаризмі, але не змогли знайти спільної мови щодо того, чи потрібно проводити в країні ранні президентські вибори.

Депутат Юлія Тимошенко, яка є однією з лідерів партії, заявила, що „Громада" домагатиметься ранніх виборів конституційним шляхом. Однак П. Лазаренко, звільнений Л. Кучмою в липні, сказав, що партія викреслить зі своєї програми ідею ранніх президентських виборів. За його словами, „Громада" має „конструктивну позицію і є конструктивною опозицією".

Як відомо, минулого тижня Верховна Рада прийняла новий виборчий закон, згідно з яким депутатів обиратимуть за змішаною системою. 225 членів парламенту буде обрано за територіяльною ознакою і 225 — пропорційно за партійними списками.

З'їзд „Громади" започаткував період з'їздів партій, які повинні до 1-го грудня скласти списки для виборів. Найбільш організована Комуністична Партія України, яка нараховує біля 150,000 членів, і пропрезидентська Народно-Демократична Партія проведуть свої з'їзди в жовтні. Делегати Народного Руху України зустрінуться в листопаді.

За словами П. Лазаренка, його партія належить до соціял-демократичних. Він зазначив, що в країні немає достатньо сильної центристської організації, не зважаючи на те, що біля 30 малих партій проголосили себе центристськими.

У резолюції з'їзду сказано, що в Україні створювався авторитарний режим під машкарою за-

(Закінчення на стор. 3)

Президент турбується глобальною торгівлею

Вашінгтон. — У четвер, 2-го жовтня, президент Билл Клінтон, окремою пресовою конференцією в Трояндовому городі Білого Дому підкреслив свої турботи, про деякі небезпечні аспекти глобальної торгівлі, зокрема коли йдеться про городину та овочі. Клопотання Президента пов'язані з раптовою появою хвороб спричинених спроваджуваними городиною та овочами. Одначе головною метою тієї пресової конференції були не тільки турботи, а радше можливість повідомити громадськість країни про його заходи, зарадити цьому лихові якнайшвидше. Він сказав, що негайно звернеться до Конгресу про схвалення вимоги, щоб федеральні інспектори могли забороняти імпортування овочів і городини з тих країн, яких стандарти харчової безпеки не є відповідними до американських вимог.

Цей крок Президента, котрого, до речі, вимагали інспектори вже довший час, дуже врадував багатьох, бо це дасть право Державному управлінні харчів і ліків перевіряти імпортовані овочі та городину так, як це робиться з іншими спроваджуваними з-за кордону харчами. Президент також сказав, що домагатиметься від Конгресу більше грошей наступного року для згаданого державного управління, щоб воно могло прийняти до праці більше інспекторів, які не тільки стежили б за урожаєм, але також могли перевіряти закордонні сільсько-господарські методи та урядові правила.

Конґресмени пропонують запровадити санкції проти Росії

Вашінгтон. — Цими днями 35 членів Сенату і 63 члени Палати Репрезентантів звернулися до Президента Билла Клінтона зі закликом застосувати санкції щодо Росії за те, що вона надає активну допомогу Іранові в ділянці виготовлення ракет, а це слід розуміти як „безпосередню загрозу безпеці З'єднаних Стейтів Америки".

В офіційному листі на ім'я Президента Б. Клінтона сенатори і конгресмени пропонують, що коли Росія не відмовиться від цієї ядерно-технологічної допомоги Іранові, то „Конгресові нічого не залишиться, як припинити економічну допомогу для Росії".

Хоч Москва на офіційному рівні заперечує факти ядерного співробітництва з Іраном, представники Департаменту оборони ЗСА підтведили, що іранці будують дві модерні ракетні системи, а технічно сприяють їм у цьому такі великі російські організації, як „Росвооружєніє", Московський фізико-технічний інститут імені Баумана, підприємство ракетних двигунів „Труд" і підприємство лазерів „Полюс".

Згідно з даними американської та ізраїльської розвідок, росіяни допомагають Іранові створювати і випробовувати головні компоненти ракет, призначених покищо для хемічної і бактеріологічної зброї, а згодом і для ядерної. Засяг дії іранських ракет становитиме до 1,240 миль.

Починаючи від 1994 року, ЗСА виділили для Ро-

(Закінчення на стор. 4)

В Україні
(З інформацій УНІАР)

ПРОВЕДЕНО ЕКСПРЕС ОПИТУВАННЯ

КИЇВ. — Після прийняття закону про вибори Центр Досліджень Регіональних Проблем „Евразія" провів експрес опитування у вісьмох обласних центрах України. Згідно з опублікованими результатами, за лівих кандидатів у парлямент голосуватимуть 48.2 відсотка опитаних, за НДП — 3.6 відс., за рухівців 5.5 відс., за інші демократичні партії — 1.2 відсотка, за УНА-УНСО понад 12 відсотків опитаних, нікому не довіряють і не хочуть іти на вибори 27.4 відсотка опитуваних. Ще 32 відс. виявили готовість продати свої голоси тому, хто добре заплатить. Ціну називали різну, від 20 гривень до 400 долярів. Майже 70 відсотків опитаних висловили надію, що після виборів життя поліпшиться.

ВІДКРИЛАСЯ СЛОВАЦЬКА ВИСТАВКА

КИЇВ. — Тут відкрилася виставка „Словакія маркет-97". На виставці представлено переважно вироби харчової промисловости, яка в словацькому національному валовому продукті становить третину. За час незалежности України виставка „Словакія маркет" вже п'ятий раз проводиться в Україні, демонструючи переваги приватного господарювання. Українські виставки у Словаччині покищо не було ні одної.

ШАХТАРІ НЕВДОВОЛЕНІ ДІЯМИ УРЯДУ

ДОНБАС. — Голова Профспілки Працівників Вугільної Промисловости Віктор Турманов на нараді керівників вугледобувних підприємств Донбасу і шахтарських профспілок заявив, що профспілка невдоволена заходами Уряду щодо вирішення проблем вугільної промисловости, зокрема заплянованими об'ємами фінансування на 1998 рік. За його словами, в листопаді цього року профспілка плянує скликати другий з'їзд шахтарів України з метою визначити політичну орієнтацію шахтарів у виборах 1998 року.

ЗМІНА ПРОКУРОРІВ

ЗАКАРПАТТЯ. — Як уже інформовано, в області недавно зняли обласного прокурора і його заступників. Обов'язки прокурора Закарпатської области тимчасово виконував полтавчанин Г. Середа. Тепер і його перевели на пост обласного прокурора Луганщини, а прокурором Закарпатської области призначено ужгородського прокурора Володимира Лемака. Це перший випадок за період після Другої світової війни, що Закарпатську прокуратуру очолив закарпатець.

СВІТОВИЙ БАНК СКАСУВАВ ПОЗИЧКУ

КИЇВ. — Світовий банк скасував позичку Україні на суму 17 млн. дол., що мала піти на розвиток житлового господарства, повідомило українське телебачення. Причиною стало те, що Верховна Рада не ратифікувала відповідну угоду. За рахунок цього кредиту передбачалось добудувати незавершене муніципальне житло у Львові та Одесі, а також впорядкувати земельні ділянки у Харкові та Львові, щоб продавати їх для приватної забудови.

ПОСАДНИК ЯЛТИ РЕЗИҐНУЄ

ЯЛТА. — 1-го жовтня на надзвичайній сесії Міської Ради посадник Ялти Микола Діжкін подав заяву про передчасне припинення своїх уповноважень, покликаючись на високі податки, які ставлять місто на межу виживання. Раніше у Ялті лишалося 59 відс. усіх зібраних фондів, а сьогодні в результаті затвердженого Верховною Радою бюджету і порядку відрахування податків — лише 24 відс. Для того, щоб зберегти і розвивати унікальний курорт, містові потрібно щонайменше 80 відс., тільки тоді Ялта зможе не лише гостинно приймати відпочиваючих, а й вирішувати соціяльно-економічні проблеми своїх мешканців, вважає міський голова. За іншою версією М. Діжкіна змусили до резиґнації кримські кримінальні організації.

НАРАДА З ВИПЛАТИ ПЛАТЕНЬ

КИЇВ. — Про вчасну виплату заробітньої платні, пенсій, стипендій йшлося на нараді 1-го жовтня, яку Президент Леонід Кучма провів з головами державних адміністрацій областей України. Президент зазначив, що на той мінімальний розмір пенсій, що її сплачує пенсіонерам держава, сьогодні „прожити практично неможливо". Віцепрем'єр-міністер Микола Білоблоцький наголосив у своєму виступі, що хоча останнім часом заборгованість з виплати пенсій дещо зменшилася, вона все одно велика — 1 блн. 228 млн. гривень. Щодо державного боргу із заробітної платні, то в середньому люди не отримують грошей по 2.5 місяці. Віцепрем'єр зазначив, що всі сили Уряду тепер спрямовані на те, щоб погасити заборгованість із соціяльних виплат за минулий рік до 1-го листопада, а за нинішній — до кінця 1997 року.

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ НАГОРОДИВ ПРЕДСІДНИКА УНСОЮЗУ

Ню Йорк. — 24-го вересня в генеральному консуляті України Президент Леонід Кучма, який перед тим брав участь у сесії Організації Об'єднаних Націй, нагородив президентською відзнакою предсідника Українського Народного Союзу і голову Української Американської Координаційної Ради Уляну Дячук та ще чотирьох відомих діячів української громади в ЗСА.

Фото: Президент Л. Кучма вручає нагороду У. Дячук

Вручаючи нагороди, Л. Кучма подякував їм за важливий вклад у розбудову і зміцнення української держави. Крім У. Дячук, медалі отримали голова Українського Конгресового Комітету Америки Аскольд Лозинський, заступник голови УАКР Євген Стахів і сонзори сиротинців в Україні Юліян і Марія Бачинські.

Висловлюючи подяку Президентові, нагороджені відзначили його ролю в зміцненні державности України. А. Лозинський підкреслив важливість незалежности для українців, розповівши про випадок з часів Визвольних змагань 40-их років. Коли один селянин, який все життя розвозив гній, запитав, що йому принесе самостійність України, йому відповіли: „Далі возитимеш гній, але свій!". Слова ці викликали усміх в Президента і в усіх присутніх на церемонії.

Після шампанського і перекуски, Президент від'їхав на летовище, звідки полетів до Мехіко з дводенною візитою.

День перед тим, 23-го вересня, Л. Кучма нагородив в ООН президентською відзнакою колишнього державного секретаря ЗСА Генрі Кіссінджера за те, що він один з перших визнав важливість України в світі.

У СВІТІ

ЗГІДНО З ПОВІДОМЛЕННЯМ щоденника „Ню Йорк Таймс" з четверга, 2-го жовтня, ортодоксальні жиди після довготривалих придушувань російськими та совєтськими властями відновлюють свої традиції в Умані на Україні. Сюди на святкування з різних країн світу — ЗСА, Ізраїля, Франції, з'їхалися тисячі жидів, не тільки тому щоб зустрічати новий 5758 рік Рош Гашанаг, але в першу чергу відвідати і поклонитися гробові рабіна Нагмана бен Сімгаги, їхнього цадика чи святого, котрий був духовним провідником жидівської громади Гасідім з недалекого Брацлава.

ЗВІДОМЛЕННЯ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ інформації в Ізраїлі та Йорданії нагромаджують чимраз більше доказів того, що звільнення з ізраїльської тюрми засудженого на доживоття 60-річного шейка Ахмеда Яссіна, духовного провідника Гамасу, було кроком примирення з йорданським королем Гуссейном. Справа в тому, що ізраїльська тайна поліція Моссад кілька днів тому намагалася на вулиці Амману, столиці Йорданії підступно вбити політичного керівника Гамасу Халеда Мешаля. Спроба не вдалася, але щоб не викликувати непотрібного непорозуміння зі своїм сусідом Ізраїль погодився на звільнення А. Ясінна під гуманітарним претекстом.

В АМЕРИЦІ

У СЕРЕДУ, 1-ГО ЖОВТНЯ, Крайовий інститут дослідів хвороб пістряка опублікував інформації з дослідів радіяційних доз ядерних бомб, які випробовували в 1950 роках у пустині Невади. Експерти хвороб пістряка звинувачують Уряд і згаданий інститут у применшуванні небезпеки для американської громадськости, тим була виставлена на радіоактивність, спричинену тими випробуваннями. Вони звітували перед Сенатською комісією про те, що багато випадків хвороб рака можуть бути результатом з часів тих випробувань.

НОВІ АДВОКАТИ ПОЛИ ДЖОВНС кажуть, що вони мають намір її справу оскарження президента Билла Клінтона про небажане статеве переслідування взяти до суду. П. Джовнс минулої середи, 1-го жовтня повідомила, що після перегляду понад 100 аплікацій вирішила для своєї оборони найняти адвокатську фірму Рейдер, Кембелл, Фішер і Пайк з Далласу. Її первісні адвокати відмовилися займатися обороною цієї справи, бо не погоджувалися з поглядом клієнтки про можливе полагодження цієї справи поза судом. Теперішні її оборонці відразу зазначили, що не зацікавлені будьяким полагодженням справи. П.Джовнс недавно відкинула фінансову пропозицію полагодження цієї справи від Б.Клінтона в сумі 700,000 дол.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Можна б чогось повчитися і в китайців

Впродовж більш ніж довгого часу Совєтський Союз і Китай виховувалися на одних, комуністичних, засадах. При цьому СССР повчав китайців, що слід робити, як слід жити, щоб збудувати суспільство вселюдських рівности, щастя і братерства, і всебічно та на кожному кроці допомагав. Виглядає, що сьогодні демократичним українцям, які входили до того комтоталітарного Союзу, хоч, звичайно, далеко не всього, варто би повчитися у комуністичних китайців. Так само, як комуністичний Китай не соромиться досить успішно засвоювати капіталістичну науку.

Підстав для подібного припущення не бракує. Скажімо, не можна закрити очі на те, що Китай, отой далекосхідний гігант, після реформ Денг Шіяопінґа почав рости, як гриби після дощу. Утримуючи протягом останніх п'ятнадцяти років найвищі (10 відсотків) темпи розвитку, Китай позбувся інфляції, і цього року сподіваються, що вона не вийде за рекордно низький рівень — менше 4-ох відсотків. В господарство Китаю широко продовжують вливатися чужоземні інвестиції — 23 блн. дол. тільки в цьому році; нагромаджено небувалий золото-валютний запас — понад 100 блн. дол. Продовжується поширення Китаю на зовнішні ринки; обсяг китайського експорту очікується найбільшим за останні роки, і він дасть п'яту частину приросту валового національного прибутку.

Все це стало можливим завдяки тому, що Денг дав волю селянам, дозволив їм займатися фармерством і багатіти за рахунок своєї особистої праці на винайманій у держави землі. В результаті згаданих реформ Китай за три роки був нагодований, і тепер не голодує, як це було ще донедавна. Дрібний і середній виробник-власник вия-
давна. Дрібний і середній виробник-власник вия-
вив дивовижну підприємницьку талановитість, захопив головні становища в торгівлі, побутовому обслуговуванні і виробництві товарів широкого вжитку. Китай не тільки зумів одягнути себе, а й завалив товарами Европу, Америку й Азію.

Однак, за досягненнями ховається головна проблема економіки і суспільства, котра, як попереджують економісти, підірве все, чого було досягнуто за роки реформ. Ця проблема — державний сектор країни в складі понад 300,000 великих, середніх і дрібних підприємств, які перебувають у власності держави, спустошують бюджет і підривають господарський потенціял. Як і китайці, українці також повинні усвідомити, що утримувати нерентабельні, нездатні конкурувати на ринку залишки плянової економіки — це не просто розкіш, а шлях до загибелі. У радикальних китайських реформаторів, звичайно ж, не бракувало опонентів, насамперед, клясичних "будівників світлого майбутнього людства", яких, наскільки відомо, не бракує й в Україні. Одні з останніх (як "наші" симоненки) готувалися до вирішального і смертельного бою в ім'я збереження всенародної власности як останнього підґрунтя для Комуністичної партії і совєтського ладу. Інші критикували догматиків, і в ім'я руху реформ та зростання добробуту готові були битися за викорінення пережитків плянової економіки або зведення їх до мінімуму.

Крапки над "і" розставив сьогоднішній генеральний секретар Комуністичної партії ЖіянгЗемін, який заявив, що Китай далі перебуває і ще довго перебуватиме в початковій стадії соціялізму, але суспільна власність на засоби виробництва має зберігатися і бути провідною та що жодної приватизації не буде. Тобто, генеральний секретар дав зрозуміти, що з досвіду, який встигли набути після розпаду СССР його післякомуністичні республіки, Китай користати не збирається. В акціонуванні великих і середніх підприємств держава не випустить зі своїх рук контрольного пакету акцій і тим самим збереже свою священну функцію власника загальнонародної власности. Жодного відходу від марксизму-ленінізму, ідей Мао Зедонґа і теоретичної спадщини Денґа сьогоднішнє керівництво Китаю не дозволить і берегтиме, як зіницю ока, свою ідейно-теоретичну фортецю. Саме цього сучасним українцям у сучасних китайців переучуватися не слід.

Але розкріпачити свідомість комуністам сьогоднішнє китайське компартійне керівництво переконливо радить. Це в Китаї називають третім розкріпаченням. Перше перевів Денг у 1978 році, закликавши партію розпочати політику реформ і відкритости, шукати істину в практиці. Друге розкріпачення відбулося в 1992 році, коли Денг відбув свою історичну і останню мандрівку на південь країни і сказав, що потрібно переймати все передове в капіталізмі. Післякомуністична Україна, виглядає, також засвоїла подібне міркування. Шкода однак, що надто повільно впроваджують його українці в практику свого господарського будівництва, свого повсякденного життя.

Данило Гусар-Струк

ДУМКИ З ПРИВОДУ РОКОВИН НЕЗАЛЕЖНОСТИ

1886 року, пишучи до польської письменниці Елізи Ожешко, Іван Франко намічує свої пляни і каже: „По великодніх святах я збираюсь їхати до Росії, а іменно до Києва і Одеси". В розумінні Франка, тобто (як це не дивно нам тепер) — керуючися тогочасними державними кордонами, і Київ, і Одеса знаходилися в Росії. Якщо так писав Франко, то чому дивуватися, що 100 років пізніше майже ввесь світ, знову ж керуючися державними кордонами, теж уважав, що і Київ, і Одеса таки знаходилися в Росії. Правда, Франко писав це ще перед появою Грушевського „Історії України-Руси", перед відомим виступом Міхновського з поняттям „Самостійної України" в 1990 році, перед визвольними змаганнями, перед УВО і ОУН — час, коли поняття України як окремої держави, хоч і без окремих державних кордонів, закріпилося серед свідомих українців і з ними пішло в світ. Ми, українці поза Україною, вважали, що Україна скорше чи пізніше все ж таки виявить себе світові тим, чим вона в наших очах завжди була — окремою державою. Так і сталося 24-го серпня 1991 року.

З гордістю констатуємо

Як кажеться в одній із відомих реклям на папіроси, "You've come a long way, baby!". Відначуючи 6-ту річницю, ми з гордістю можемо констатувати, що з під'яремної, колоніяльної, псевдо-держави, якою Україна була в рамках УССР, вона стала повноцінною державою в колі світових держав. За останніх шість років, як ми всі добре знаємо, відбулися двічі вибори на Президента і на членів Верховної Ради, відбулися вони спокійно, демократично, без будь-яких афер, як цього можна було сподіватися, дивлячись на вибори в сусідів. В Україні ніхто по Верховній Раді не стріляв і танків не викликував. Україна стала повноправним членом Ради Европи. З підписанням угоди з Росією цього року, кінчається процес домовлень України зі всіма сусідами. Зі всіма вона підписала двосторонні угоди співпраці і признання існуючих кордонів.

Не дуже весело в економічній сфері. Хоч гривня зі собою принесла стабільність і зниження інфляції, особистий життєвий рівень громадян України не покращав. Важко Україні перейти на ринкову систему, важко українцям змінити систему думання, що закорінилася з попереднього режиму. Людям, вихованим на командній центалізованій економічній системі, важко зрозуміти, що підхід до чужоземних інвесторів мусить бути іншим і загалом прихильним, якщо хочеться, щоб був вклад потрібного капіталу. Важко вкінці їм, вихованим в системі комуністичного тоталітаризму, зрозуміти, що через розвинений туризм можна збагатити країну і що треба працювати над тим, щоб туризм процвітав. Вістка, що недавно облетіла світ через інтернет, дуже турбує всіх, що бажають Україні добра і добробуту. Маю на думці введення закону про невидавання віз на кордоні тим, що приїжджають з країн, в яких діють українські консуляти. Недавно деяких американців прямо відіслано додому з Борисполя, бо не було в них віз. Це, без сумніву, не впливає добре на розвиток туризму! Взагалі вимагати віз від відвідувачув зі західніх країн дуже шкідливе явище для розвитку туризму. Все таки, помимо всіх цих недомагань я вірю, що з часом Україна зовсім позбудеться цієї совєтської ментальности і все поволі прийде на місце. Розумію теж, що хоч нас того роду недотягнення болять і нервують, не нам все ж таки розв'язувати проблеми України .

Що нам робити далі?

Ну, а що нам, українцям поза Україною, робити? Щоб відповісти на це питання, варто застановитися ще раз над минулим. Як дійшло до поновлення української державности і що ми зробили для цього? В першу чергу, ми були носіями ідеї незалежної України. Що не творилося б на материку, які б нищівні антиукраїнські процеси не відбувалися, ідея незалежної України жила незнищима тут між нами, поза Україною. В другу чергу ми були охоронцями релігії, історії, культури, літератури, взагалі українознавства. Робили ми це надзвичайними зусиллями, творячи такі інституції, як Український Науковий Інститут Гарвардського Університету (УНІГУ) чи Канадський Інститут Українських Студій (КІУС), будуючи народні доми, музеї, творячи енциклопедії, як тематичну Енциклопедію українознавства (ЕУ), гаслову (ЕУ-2), англомовну, т. зв. "concise" (АЕУ-1), і Encyclopedia of Ukraine (AEU-2), пишучи книжки, статті тощо. Всі ці дії мали подвійну функцію — зберігати те знання, що вивезено з України і розповсюджувати його поміж нашими співжителями, щоб те поняття України як держави, хоч уярмленої, та все таки окремої нації, не пропало.

Без сумніву, більшість нашої діяспори живе на північно-американському континенті. Так склалися повоєнні обставини, що воєнна еміґрація перенеслася з Европи. Тепер теж найновіша еміґраційна хвиля рівнож прямує на береги північно-американського континенту. А в Західній Европі наша присутність завмирає. Невдовзі не буде і сліду по нас, бо з вимиранням людей, зовсім закономірно, вимирають і ними створені установи. Ще тримаються Український Католицький Університет в Римі (УКУ), Український Вільний Університет (УВУ) в Мюнхені і НТШ в Серселі, але на дуже „тоненьких волосочках". Ну то що? А те, що Україна все таки в Европі і мусить мати своє правильне місце в колі европейських держав. Це гарно, що Америка, як перша потуга світу, в теперішній своїй геополітиці підтримує Україну. І не можна не доцінювати нашого впливу на політику Америки, все таки УНІГУ, КІУС і енциклопедії, подаючи тільки найважніше, таки мали вплив на керуючі верстви Північної Америки. Такого впливу, на жаль не було в Европі. Еміґраційні установи, що створилися після Другої світової війни, скеровували свою працю в більшості внутрішньо — УКУ та УВУ, даючи нагоду українцям затримати чи збільшити знання про Україну, це було теж і головним завданням НТШ в Серселі, зокрема праці над Енциклопедією українознавства. Але Сер-сель, чи радше св. п. професор В. Кубійович, скоро зрозумів, що треба теж іти поза українську спільноту в ширший світ. Так появилася перша, а відтак друга енциклопедія англійською мовою. Це величезне досягнення. Але знову ж це було в першу чергу звернене в англомовний, себто північноамериканський світ. Не вистачало ні часу, ні грошей попрацювати над французьким і взагалі европейським світом.

Поле для нашого попису — Европа

Може, це звучить не до нинішньої теми. Це не зовсім так. Веду я до того, що одним із наших діяспоральних завдань в процесі допомоги Україні — це звернути нашу увагу на Европу і там теж створити наукову базу для поширення інформації про Україну.

Треба в Европі створити такий же науковий інститут, як маємо в Америці (УНІГУ) і Канаді (КІУС). Є пропозиція, щоб того роду інститут українознавства створити у Франції і зробити його франкомовним речником української справи. Знання про Україну і українців у Франції — мінімальне. Це велика втрата для України, держави, яка могла б тільки скористати з ближчого зв'язку з Францією. Рівна величиною Франції, Україна має ввесь потенціял стати Францією сходу і могла б багато дечого навчитися від Франції щодо її економічної майже самовистачальности і її уміння зберігати, розвивати і підтримувати свою культуру, історію та природну красу і багатства. Помимо історичних зв'язків, що сягають XI століття, коли наша київська княжна, Анна Ярославна стала королевою Франції, Франція чомусь більше зацікавлена колишніми гнобителями України (Росією і Польщею), ніж Україною. Тільки зосереджена українська академічна і культурна присутність у Франції може, вживаючи повне зусилля і після тривалого часу, змінити настанову Франції до України. Це не станеться саме по собі. Це мусить бути плекане і підтримуване. Інститут українознавства в Франції міг би почати і розвивати того роду зміни в настанові Франції.

Прелімінарні звернення до французьких чинників показали, що є зацікавлення в того роду інститутові і може буде й фінансова підтримка. Ідеальне місце на такий інститут — в Серселі біля Парижу, недалеко до Страсбурґу, де є осідок Ради Европи, і до Брюсселю, де знаходиться центр НАТО. Місце існує і треба його використати, а тим самим дати йому нагоду далі жити, а не зникнути з лиця землі разом зі смертю тих, що там працювали над енциклопедією. Тепер нова ціль могла б дати причину на дальше корисне життя Серселю і на збереження цієї, як її

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про сірий кінець

Нераз я застановлялася над тим чому в українській мові вживається вислову „на сірому кінці" і чому саме цей кінець мусить мути сірий. Але ось тепер дуже недавно я переконалася звідкіля прийшло таке окреслення. А було це на одному із традиційних наших бенкетів, про який треба написати до нашого щоденника. Призначене місце для представника преси було при найостаннішому столі та ще на кріслі, з якого нічогісінького, крім дуже близької сірої стіни кінця залі, не було можна побачити.

Після того досвіду я розумію, що це значить бути на „сірому кінці". А цей сірий кінець дістається нам, українським журналістам, доволі часто. Бо якось організатори публічних імпрез в нашій спільноті забувають про те, що журналіст, який приходить на бенкет, чи іншу публічну того рода імпрезу, потребує все бачити, все чути, а ще коли він рівночасно і фотограф, тоді потребує так бути приміщений, щоб не протискатися поміж людей, чи поміж столами і кріслами, щоб зробити світлину. Але про те організатори і господарі рідко думають, а що український журналіст не є ніякою „достойною особою", не зложив ніякого солоного грошового датку, не є провідником ніякої організації чи дипломатом, тоді не треба на нього звертати увагу і зовсім досить „всадити" його десь на „сірий кінець". Не так то і давно довелося нам, нечисленним журналістам ділити стіл з фізичними охоронцями почесного гостя, в іншому випадку головному редакторові призначили місце при столі, що був біля самого виходу з кухні, з якої виносили страви, іншим разом довелося сидіти коло самого приміщення, до якого в часі довгого бенкету постійно входили змушені потребою учасники.

Все це факти, призбирані впродовж короткого часу на тему „сірого кінця", що його так залюбки призначають членам нашої професії. Але рівночасно до нас ставлять великі вимоги ті самі організатори, які ніяк не уважають за потрібне подумати про журналістів при укладанні програми, а часом навіть на цю імпрезу запросити. Але не дай Боже, коли ми відтак, описуючи імпрезу, щось скритикуємо, як не дуже вдале, коли забудемо одне прізвище з „важливих осіб", як не напишемо хто приготовив „каву і солодке", при яких учасники гарно забавлялися, а вже горе нам, коли подамо не такий титул, або не так напишемо ім'я. Розуміється, все, щоб воно не було, слід нам похвалити і тут мушу зі соромом признати, що маємо таких „професійних хвальків", що вміють прекрасно жонґлювати гарними словами, побоюючись відплати тих, про яких пишуть.

Для справедливости треба признати, що вже деякий час наші волання у пустині принесли були добрі наслідки і наша спільнота почала дещо краще відноситися до журналістів і до того, що нам доводиться виконувати, коли інші забавляються. Але, на жаль, завважуємо, що нехтування жураналістами повертається знов у нашу громаду. Чи це може вплив останнього світового шуму із смертю Діяни і „папараццi", яких цілий світ нап'ятнував? Але між справжніми поважними журналістами, а такими, що із-за сенсації та можливости заробітку нівечать добре ім'я журналіста, є велика різниця і це знають та вміють оцінити у світі. Ось саме бачимо доказ цього з якою повагою та пошаною прощають відхід на емеритуру широковідомого американського журналіста Дейвида Брінклі. А скільки журналістів отримують найвищі державні нагороди! Якось серед українських журналістів таких щасливців немає і невідомо нам чи на розданих вже майже 1,400 орденів Президента України удостоїлися ордену деякі журналісти — принаймні з певністю можемо ствердити, що ніхто із журналістів діяспори. Але зате для них завжди є почесний „сірий кінець" стола.

О-КА

Богдан Шарко

Історія села Кульчиці

Іван Волчко-Кульчицький, „Історія села Кульчиці і роди Драґо-Сасів" (До 700-ліття села і 1000-ліття роду). Упорядник, автор передмови, пояснень, бібліографії, співредактор II розділу Вячеслав Умнов, редактор видання Ярослав Радевич-Винницький, стор. 389, Видавнича спілка „Відродження", Дрогобич 1995 р.

Немає в нас багато творів з ділянки геральдики, походження наших шляхетських родів, які після прилучення західноукраїнських земель до Польщі і Переяславської угоди підпали під культурний вплив займанців — і зросійщилися або спольонізувалися.

В Галичині до таких родів належать Кульчицькі, які походять зі села Кульчиць в Самбірщині, там народився гетьман Петро Канашевич-Сагайдачний, якому сьогодні в тому селі поставлено пам'ятник.

Із Кульчиць походить і славний купець Франц Юрій Кульчицький, який під час облоги Відня турками в 1683 році дістався з листом від команданта міста, ґрафа Штаргемберґа, крізь турецький табір до князя Карла Льотрінґського, який із своїм військом стояв на північному березі Дунаю, очікуючи приходу війська польського короля Яна Собєського, під якого зверхністю воювали також запорізькі козаки на чолі з полковником Семеном Палієм. Кульчицький, який у своїй молодості побував на Запоріжжі й у турецькому полоні, де вивчив мову, щасливо передав довіреного йому листа, що вирішило день наступу на турків 12-го вересня. Австрійське військо заатакувало турків з Нусдорфу і Деблїну, король Собєський напав на центр турецького табору, а козаки — на головний постій великого везира Кари-Мустафи в Нойбав. В короткому часі перстень кругом Відня був розбитий. Ґраф Штаргемберґ запитав Кульчицького, яку нагороду він бажав би собі за свій геройський вчинок? Кульчицький просив ґрафа подарувати йому кілька мішків синіх зернят, що їх турки залишили у своїм таборі, і з яких можна виготовляти знаменитий напій — каву. Ґраф Штеремберґ задовольнив прохання Кульчицького, а посадник Відня дозвлив йому відкрити каварню „Під синьою пляшкою". Ця каварня, якої теперішня адреса звучала б Відень 2, Гойґассе 8, перейшла на нащадків Кульчицького. Сьогодні у Відні стоїть бронзова статуя Кульчицького в турецькому строю. У лівій руці він тримає тацю з філіжанкою, у правій кофейник. По обох боках статуї — турецькі хоругви і зброя. Цей пам'ятник був проєктом славного віденського скульпора Емануїла Пенделя, а здвигнено його у 1885 році.

Книжка складається із трьох розділів, з них перший п. з. „Пізнай коріння своє" займає 78 сторінок, 3 географічні мапи і понад 10 знімок. У першому розділі подано історію Кульчиць Шляхетських, передруковано статтю відомого археолога Ярослава Пастернака про розкопи в околиці „Шнурової могили" в Кульчицях, опісля йде розвідка д-ра Володимира Кобільника про відкриття доісторичних землянок в Кульчицях Шляхетських і Рустикальних, дальше — стаття Ярослава Рудницького і Миколи Фляка про походження назви бойків та стаття Олександра Дражньовського п. з. „Бойки — нащадки славних боїв-кельтів". На стор. 69-76 поміщена хронологічна таблиця історії села, почавши від року 1245 — татарського наїзду на Самбірщину і до 1256 роки, коли князь Лев Данилович наділив довколишні села новими свободами. Хронологічна таблиця кінчається 1992 роком, коли в Кульчицях здвигнено пам'ятник гетьманові Конашевичу-Сагайдачному. В кінцевій розвідці д-р Микола Ценко розказує про ролю Бойківщини у збереженні національної спадщини.

У другому розділі п. з. „На розпуттях велелюдних" на сторінках 79-242 подана історія Бойківщини дохристиянських часів, із покликаннями на Геродота, М. Грушевського, Степана Рудницького. Автор пише про генеалогів кінця 18 ст. —нащадків шляхетсько-козацьких родів — Олександра Лазаревського, Вадима Модзалевського і Олександра Марковича, а в нашому столітті — історика проф. Оглоблина, який помер 1992 року та залишив 300 опублікованих праць з історієзнавства, археології, генеалогії та біля 100 неопублікованих. Історію села Кульчиць та роду Драґо-Сасів написав також поляк професор Краківського університету Людвік Кульчицький. На жаль, ця книга, оправлена шкірою, що зберігалася в маєтку Федора Волчка-Кульчицького, пропала.

Своєрідним явищем для Бойківщини є велика кількість дрібних шляхетських родів. В таких селях, як Явора, Ільник, Турка, Бачина, Лука, Сілець, Гординя, Городище, Білина, Бережниця, Блажків, Ясениця, Кропивники, Манастирець, Комарники, Терло, Крушельниця, Топольниця, Ортиничі, Корчин мешканці вели власні господарства і гордилися своїм лицарсько-шляхетським походженням. Від назви сіл виводилися їхні шляхетські прізвища: Яворські, Ільницькі, Турянські, Бачинські, Лукацевичі, Сілецькі, Гординські і т. п. В селі однак їх називали за їхніми придомками — „пореклами": Волчко, Васькович, Дашинич, Шумило, Лелестович і т. п. Польська влада цілево цих придомків в урядових документах не додавала, щоб затерти українсько-шляхетське походження прізвищ. До своїх прізвищ додавали деякі роди придомок Сас, як наприклад Кульчицькі, Яворські, Погорецькі, Підлиські й інші. В другому розділі на сторінках 165-171 відбиті ксерокопії енциклопедичних польських видань про численні роди Кульчицьких гербу Сас.

Гетьман Петро Конаш-Сагайдачний народився в Кульчицях імовірно 1970 року, закінчив Острозьку Академію, 1600 року прибув на Запоріжжя, брав участь у поході на Молдову, а у 1918 році — у поході польського короля Володислава на Москву і розгромив московські війська. Проводив численними походами на турецькі кріпости — Очарків, Синопу, Перекоп і Каффу. Помер

(Закінчення на стор. 3)

Дивний світ Б. Горбаля

У неділю, 5-го жовтня, в мистецькій галерії „Маяна" в Ню Йорку відкривається унікальна виставка, яка відкриє американському глядачеві нове ім'я в українському мистецтві — Богдана Горбаля.

В Україні ім'я цього 60-річного лемківського маляра теж відкрили щойно рік тому, хоча малює Богдан з дитинства і міг би мати ужинок, означений тисячами малюнків. Але доля його творів склалася інакше: збереглася лише маленька часточка його творчого набутку.

Першовідкривач таланту цього самобутнього митця — Богданів молодший брат Микола Горбаль напередодні відкриття першої його виставки в Києві писав у нарисі „Богдан — мій брат":

„За нашими земними мірками він — неписьменний. За нашими земними мірками — він ненормальний.

Але щодалі збігає час, то щораз більше впевнююся: все, що він пише в кольорі з дня на день упродовж десятків років, несе в собі якусь ще не збагнену істину. З роками це відчуття лиш посилюється, не дає мені спокою, будить серед ночі, нагадує серед дня. Замовчування видається мені гріховним. Щось змушує представити його світові..."

Наслідком першого (приватного) представлення світові малюнків Б. Горбаля було багато відгуків мистецтвознавців, мистців і любителів мистецтва (Нарцис Кочережко, Тарас Киняк, Віра Баринова-Кулеба, Раїса Лиша, Лесь Танюк).

Надія Світлична

Із праці Осередку НТШ у Вашінґтоні

В осінньому сезоні цього року є заплановані та відбудуться такі імпрези.

1. У неділю, 26-го жовтня, заходом Осередку НТШ і Відділу УВАН відбудеться доповідь Святослава Караванського на тему: „Мова і політика — тенденції і переспективи розвитку в Україні та діяспорі". Початок о год. 1:30 по полудні.

2. У неділю, 16-го листопада, Осередок НТШ відзначить 40-ліття заснування осередку у Вашінґтоні окремою імпрезою. Імпреза включатиме доповіді, виставку праць членів НТШ, надання грамот для шістьох колишніх і теперішніх членів НТШ і мистецьку програму. Короткі доповіді виголосять: д-р Юрій Щербак, д-р Леонід Рудницький, д-р Іларіон Калиневич і мгр Микола Франценко. Початок програми о год. 2-ій по полудні.

Вступ на обидві імпрези за добровільними датками.

Обидві імпрези відбудуться в приміщенних українського католицького крайового собору Пресвятої Родини, 4250 Harewood Rd. NE, Washington, DC 20017.

ВИДАННЯ ЛИСТУВАННЯ М. ГРУШЕВСЬКОГО

Цією дорогою закликаємо українські установи і громадянство в діяспорі допомогти у виданні фундаментального збірника унікальних архівних матеріялів до найновішого періоду історії України — „Листування Михайла Грушевського".

Завдяки співпраці між Інститутом літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України і Українським Історичним Товариством, підготовлено до друку перший том „Листування Михайла Грушевського", що появляється у новій серії Українського Історичного Товариства „Епістолярна спадщина Михайла Грушевського". Редактором серії і першого тому „Листування" є проф. Любомир Винар, президент УІТ і голова Історичної секції УВАН у ЗСА. Упорядником першого тому є старший вчений-хранитель матеріялів Відділу рукописних фондів і текстології Інституту літератури Галина Бурлака.

У цей том включено 387 листів М. Грушевського до І. Нечуя Левицького, Івана Франка, Олександра Кониського, Сергія Єфремова, Івана Полюя, Осипа Маковея, Ольги Кобилянської, Олександра Кандиби (О. Олеся) і інших будівничих української національної культури. Листи супроводить науковий коментар упорядника тому, що також виготувала анотований покажчик імен і назв, хронологічний покажчик листів. Вступна стаття редатора тому д-ра Л. Винара подає важливі інформації про завдання серії „Епістолярна спадщина Грушевського" (вступ поданий в українській і англійській мовах). Хронологічно листи охоплюють 45 років діяльности М. Грушевського, починаючи від 1884 до 1929 року включно. Це видання має переломове значення, якщо ідеться про досі незнані першоджерела, що дають нове насвітлення доби Грушевського і діяльности передових діячів культури і будівничих нової України. Українське Історичне Товариство перейняло усе фінансування у зв'язку із підготовою і виданням цього фундаментального видання, що має численні ілюстрації. Подані архівні матеріяли поширюють джерельну основу вивчення культурно-суспільного розвитку української нації. Просимо українські установи і громади зложити одноразову пожертву і стати фундатором „Епістолярної спадщини Грушевського". Чеки з пожертвами проситься висилати на адресу УІТ (Фонд Грушевського): Ukrainian Historical Association, P. O. Box 312, Kent, Ohio.

Усі пожертви в Америці можна відтягати від федерального податку. Усі фундатори видання одержать перший том „Листування М. Грушевського". Згори дякуємо за вирозуміння і допомогу української громади в Америці, Канаді, Австралії, Європі і інших країнах.

Президія Українського Історичного Товариства

Історія села...

(Закінчення зі стор. 2)

від ран в Хотинській битві в союзі з польським гетьманом Ходкевічом 20-го квітня 1622 року в Києві і був там похований у Богоявленському манастирі, який у 18 ст. знесено. В цьому розділі поміщені 23 географічні мапи і генеалогічні таблиці та 27 фотознимок.

Третій розділ п. з. „Нащадки роду" — сторінки 242-386, починається розповіддю автора про своє життя. Народився 1911 року в Кульчицях Шляхетських, 15-літнім юнаком втратив батька, 33-літня мати залишилася з п'ятьма дітьми. Власною наполегливістю автор закінчив вчительську семінарію, але що дістати посаду, вимагали поляки зміни метрику, що автор відкинув та кинувся у вир громадської праці в рідному селі як голова „Просвіти", член Управи „Рідної Школи" і Пласту та кооперативний діяч. Волчко-Кульчицькі мали хист до торгівлі. Брат батька Дмитро заснував в Кульчицях кооперативу, а згодом у Самборі купецьке підприємство. Брат батька Іван мав велике торговельне підприємство в Сяноку, а брат Федір після закінчення Високої Торговельної Школи у Львові виїхав до ЗСА, а перед Другою світовою війною став власником кількох крамниць в Парижі. Автор заснував у 1925 році в батьковій хаті маленьку крамницю, а у 1933 році ткацьку майстерню для виробництва полотна, а потім шовку, яка згодом виросла у самбірську кооперативу „Шовк", якої спонсором була учительська громада Самбора і мала понад 100 членів.

З приходом німців автор переїхав до Чорткова на посаду референта шовківництва при „Сільському Господареві", де був інструктором на хліборобських вишколах молоді. З відступом німців переїхав до Австрії як робітник на шовкопрядній фабриці. Емігрувавши до ЗСА, автор дістав працю на автомобільній фабриці в Дітройті завдяки заходам його дядька Юрка Васьковича-Кульчицького, який вислав йому афідавіт до ЗСА.

Дальше в цьому розділі є на сторінках 259-371 альфабетичний показник з короткими життєписами і фотографіями нащадків шляхетських родів Самбірщини, починаючи від мукачівського Владики Андрія Бачинського (1732-1809) та дальших Бачинських, Бережницьких, Білинських, аж до роду Шептицьких, які походять з Перемищини, усіх понад 100 прізвищ!

На сторінках 377-380 подано список використаних джерел — всіх 117 позицій, на сторінках 381-387 пояснення слів, на сторінках 388-389 пояснення скорочень. Книжка видана у твердій обкладинці з синьо-жовтим гербом Кульчицьких. Годиться пригадати, що у 1936 р. у Львові була видана книжка професора самбірської гімназії Івана Филипчака п. з. „Кульчицький-герой Відня". Автора, співзасновника музею „Бойківщина", вивезли у 1944 році в Сибір, де він помер. Другою книжкою про Кульчицького є праця віденського журналіста Бориса Ямінського, багато ілюстрована, п. з. „Відень 1683 — Козаки і Кульчицький". В нас мало публікацій з генеалогії. Мені відомі дві книжки родоводів, які появилися в діяспорі, а саме д-ра Івана Максимчука, колишнього адвоката в Стрию, про рід Петрушевичів, видана в Аргентині, та „Зага роду Цегельських" д-ра Юрія Цегельського, вийшла у ЗСА. Побуваючи у Відні на „Лисій горі — Каленберг", я побачив на стіні каплиці в честь оборонців Відня, що нею опікуються польські монахи чину Воскресення Христового — „резуректисти", серед прізвищ польської шляхти, також прізвище Франца Юрія Кульчицького. Коли я звернув монахові увагу, що Кульчицький був українцем, він мені чемно відповів, що „останні досліди доказують, що він був словаком..."

Книжка є цінним вкладом в нашу історіографію, бо вона доводить українське походження шляхетського роду Кульчицьких.

Проходять...

(Закінчення зі стор. 1)

яв про економічні реформи. П. Лазаренко, який заперечує звинувачення українських і західніх засобів масової інформації про свою причетність до найбільшої в країні газової компанії „Єдині енергетичні системи", сказав, що „Громада" підтримуватиме українських виробників і український капітал.

П. Лазаренка, голову Дніпропетровської обласної державної адміністрації, розглядають як майбутнього суперника Л. Кучми на наступних виборах. Голова Верховної Ради соціяліст Олександер Мороз і колишній прем'єр Євген Марчук теж вважаються потенційними кандидатами.

П. Лазаренко, якого нещодавно скритикував Л. Кучма за „напрочуд швидке повернення до політики", заявив, що головним завданням „Громади" буде забезпечити парляментарну більшість на наступних виборах у березні і після цього сформувати новий Уряд.

Л. Кучма...

(Закінчення зі стор. 1)

інформував, що учасники консультативної зустрічі вирішили створити Консультативну раду, яка сприятиме розв'язанню питань, котрі на офіційному рівні не вирішуються. Досягнено домовлень щодо створення українсько-російської групи для праці над підготовою програми співробітництва до 2000 року. Цю програму обговорюватимуть президенти України і Росії під час візити до Росії Президента України Л. Кучми, запланованої на січень 1998 року.

О. Разумков назвав консультативну зустріч „першою після жовтня 1995 року зустріччю еліти", завдяки якій сторони краще зрозуміли вектор формування політики Росії до України і навпаки.

Крім того, російські банкіри домовилися з українською стороною про будівництво кількох готелів у Києві та про готовість фінансово підтримати низку українських проєктів, зокрема, в галузі розвитку високих технологій.

Думки...

(Закінчення зі стор. 2)

названо, „енциклопедичної кузні", для України. Чому я про це говорю в шосту річницю незалежности України? Бо бачу це як один з конечних проявів нашої праці для підтримки України. На завваги, що це гарна думка, але хай нею займеться українська діяспора в Европі, можу тільки сказати, що української діяспори в Европі дуже мало, а та, що була, багато дечого зробила для української діяспори в Америці, хоч хоча б працею над енциклопедію. Пора нам, українцям з Північної Америки, тепер зайнятися цими справами, пустити їх в рух. Без нас наші українці в Европі цього не зможуть зробити, а українці в Україні ще не готові на це, бо мусять спершу привести свою країну, своє господарство до порядку. Для України мати наукову осілість в Західній Европі, у Франції, буде потрібним, і то дуже потрібним, але згодом. Тим часом відповідальність лягає на нас. Ми мусимо, як і до відновлення державности, зберегти наші надбання, щоб коли Україна буде готова, можна їй буде їх передати до використання. Втримати таку реальність, як Серсель, не легко, але якщо ми її не втримаємо, багато важче буде Україні пізніше придбати подібну посілість.

Отож кінчаючи, радіймо тим, що святкуємо шосту річницю відновлення української державности, бажаймо Україні скорого економічного видужання, бажаймо їй сильного розвитку. Але теж обіцяймо собі, в імені всіх тих, що не дочекалися, що своєю кров'ю заплатили за осягнення державности, що доки ми свідомі свого коріння, доти будемо обороняти право на незалежність і всіма силами працювати над тим, щоб в країнах нашого поселення творити прихильність і здобувати підтримку для квітучої, культурної і багатої України.

ПОДІЇ

ФІЛЬМ ПРО ЖИТТЯ СЕЛЯН В УКРАЇНІ

Ню Йорк. — Управа церкви св. Тройці в Ню Йорку повідомляє, що тут у неділю, 5-го жовтня, в приміщенні згаданої церкви, 359 Broom Street (corner Elizabeth Street), відбудеться показ фільму про сучасне життя селян Харківської, Запорізької і Луцької областей. Фільм зроблений священиком влітку 1997 року. Початок о год. 12-ій полудня. Вступ вільний.

XVII З'ЇЗД ОБ'ЄДНАННЯ КОЛ. ВОЯКІВ УПА

Торонто. — Об'єднання Колишніх Вояків УПА ЗСА і Канади влаштовує XVII Загальний з'їзд, який проходитиме у п'ятницю і суботу, 10-11-го жовтня в Інституті св. Володимира, 620 Спадайна Аве. Телефон для інформацій (416) 266-0275, або (416) 626-1930.

ВЕЧІР Б. І М. ГОРБАЛІВ

Ню Йорк. — Ґалерія „Маяна" та організація „Людські права у ХХ сторіччі" влаштовують вечір братів Богдана і Миколи Горбалів на тему „Поезія в слові, пісні та малюнку". Вечір відбудеться у п'ятницю, 10-го жовтня, в галерії, 136 Друга аве. в Ню Йорку, 4-ий поверх. Початок о год. 7-ій вечора.

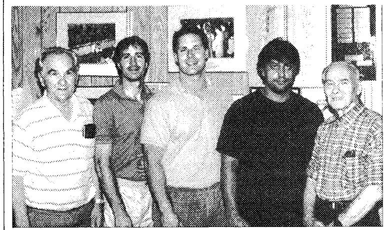
ДОПОВІДЬ О. СМОЛЯНСЬКОГО

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці влаштовує доповідь професора Лігайського університету в Пенсильванії Олеся Смолянського на тему „Відносини України з державами Близького Сходу". Доповідь відбудеться у суботу, 11-го жовтня, в НТШ, 63 Четверта аве. в Ню Йорку. Початок о год. 5-ій вечора.

СЕМІНАР ПРО ПРОВАДЖЕННЯ ФІНАНСІВ

Йонкерс, Н. Й. — Федеральна Кредитова Кооператива СУМА в Йонкерс, Н. Й., влаштовує вступний семінар Євгена Татарина про те, як уміло провадити свої фінанси. Семінар відбудеться у неділю, 12-го жовтня, в Домі Спілки Української Молоді, 301 Палісайд аве., Йонкерс, Н. Й. Початок о год. 2-ій після полудня. Вступ безкоштовний. Зголошуватися слід до бюра Кооперативи СУМА.

Шаховий турнір в Ню Гейвені

На фото (зліва): Б. Антонишин, Єраст Марків, Омелян Марків, Іван Сораді і І. Буцяк.

У суботу, 13-го вересня ц. р. Український Народний Дім в Ню Гейвені, Конн., влаштував шаховий турнір, у якому змагалось вісім шахістів.

Перше місце, 6.5 точок здобув Омелян Марків і отримав нагороду в сумі 150 дол. Друге місце, 6 точок здобув Єраст Марків і дістав нагороду в сумі 100 дол. Третє місце, 4.5 точок здобув Іван Сораді і дістав нагороду в сумі 50 дол.

Інші грачі здобули: Лев Марків — 4 точки, Павло Багет — 3 точки, Роман Ціпеняк — 2.5 точки, Іван Далтон — 1.5 точки і Т. Гартцел 0 точок.

І. Буцяк, голова, і Б. Антонишин, заступник голови Українського Народного Дому, роздали грошові нагороди першим трьом змагунам, а всім бажали успіхів у майбутніх турнірах.

Н. Н.

ОТЕЦЬ М. ЦИБУЛЬСЬКИЙ ЗГИНУВ У 1944 РОЦІ

Вадим Іванов, мешканець міста Федерал Вей у Терситорії Вашінґтон, подає до відома, що його прадіда о. Цибульського Михайла вбито 30-го липня 1944 року в селі Липа Дубенського району Рівенської області. Він народився 1890 року в селі Нова Тарожа Почаївського району Тернопільської области, а проживав уселі Мирогоща Дубенського району.

Лос Анджелес відзначив 6-ту річницю незалежности України

У неділю, 24-го серпня ц. р., у домі УКО громада Лос Анджелесу зійшлась, щоб сповнити свій обов'язок і відзначити 6-ту річницю незалежности української держави.

На початок програми хор „Кобзар" під керівництвом Григорія Голутяка та під фортепіянний супровід проф. Лесі Куриленко відспівав американський славень та „Молитву"-монтаж із деклямацією о. Г. Голутяка. Святочне слово виголосив голова УКО Петро Якимів. У промові П. Якимів вдало насвітлив драматичні моменти після розпаду СССР. Він підкреслив тверде становище колишнього Президента Л. Кравчука, який не піддавався погрозам конаючої большевицької імперії і поставив большевиків перед факт доконаний, що Україна вже є самостійна і не бажає належати до Москви.

У концертовій частині програми інструментальна група: Євгенія, Зінаїда та Анна Костючек (фортепіяно і дві скрипки) виконали на професійному рівні „Віночок українських пісень", „Мелодію з кінофільму, 'Високий замок'" та два твори В. Івасюка — „Водограй" і „Червона рута". Вірш Т. Носко-Оборонів „В річницю свободи" віддеклямувала із притаманним їй патосом Ксеня Снилик. Танок „Гуцулка" вправно відтанцювала Зоряна Кеске і Дарія Бубело. Оля Івах при фортепіяновому супроводі Л. Куриленко відспівала популярні пісні „Молитву" з опери „Запорожець за Дунаєм" та „Любіть Україну", сл. В. Сосюри, муз. Н. Фоменка. Її приємний та сильний голос та зрівноважена інтерпретація викликали у публіки бурхливі оплески. У кінцевій точці програми хор „Коб-зар" виконав дві широко відомі пісні: „Живи, Україно", сл. О. Олеся, муз. М. Гайворонського, і „Ой, у лузі", муз. С. Людкевича та муз. імпровізацію о. Г. Голутяка „Грай, моя бандуро" із солістами Миколою Злиденним і Степаном Клосом.

Після концерту публіка мала нагоду оглянути виставку образів мистця В. Баляса, зорганізовану Тарасом Козбуремо та закупити книжки, видання „Вечірнього Києва", які намагався розпродати у кутку української преси Ігор Лесик. Зацікавлення художніми картинами визначного українського маляра Віктора Баляса та дійсно цінними книжками у відділі української преси було дуже мале.

Вела програмою Зоряна Волос.

Ігор Лесик

Конґресмени...

(Закінчення зі стор. 1)

сії 600 млн. дол. на розвиток космічної технології, а тим часом Москва, всупереч своєму зобов'язанню, фактично ділиться цією допомогою з країною, яка є одним з джерел міжнародного тероризму.

ЛЕТУНИ ЮПС У СЕРЕДУ, 1-ГО жовтня, відкинули пропонований їм фірмою контракт, але обидві сторони погодились, що страйку не буде. Бо як сказав капітан Боб Міллер, президент Незалежної спілки летунів, вони не хочуть бути знаними з того, що вкрали приємність різдвяного сезону. У випадку летунів ЮПС ідеться про заробітну платню, фірма пропонує 19.8 - відсоткову підвишку впродовж наступних п'ятьох років, а летуни хочуть 21 відсоток. Речник ЮПС Кен Шапіро каже, що прийнявши пропозицію фірми летуни в загальному отримували б до 2002 року 202,000 дол. річно, заступники летунів 132,000 а інженери 94,000.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

УСК Нью Йорк першуном футбольного турніту Українського Фестивалю

У суботу, 20-го вересня, на площі Артс Центру в Голмделі, Н. Дж., в рамках Українського фестивалю відбувся футбольний турнір під патронатом УСЦАК, першуном якого вийшла перша дружина УСК. Цінні трофеї для переможців, що їх зафундував Український фестиваль, вручив керівник спортової програми О. Твардовський. Цим своїм успіхом футболісти УСК розпочали новий сезон, який для них є ювілейним. Адже друга половина сезону проходитиме весною 1998 року, коли УСК святкуватиме своє 50-річчя.

Резервова дружина УСК, що теж досить успішно змагалася в турнірі Українського фестивалю й здобула трофей віцечемпіона, цим разом перемогла резервістів Мангеттен „Кікерс" вислідом 3:1.

Кінцевий показник табелі ігор фестивального турніру:

Дружина	точки	ґолі
УСК Нью Йорк „А"	9:0	18:6
УСК Нью Йорк „Б"	6:3	12:6
„Нива" СК Н. Дж.	3:6	15:12
УСВТ „Ч. Січ" Нюарк	0:9	3:16

Висліди українських дружин в ліґових іграх

УСК Нью Йорк — Мангеттен „Кікерс" СК — 4:1

Після успішного виступу на турнірі Українського Фестивалю в неділю, 21-го вересня перша дружина УСК здобула важливу перемогу за першенство II-ої дивізії Космополітальної Ліґи, вислідом 4:1. Вже до половини гри наші футболісти вели 3:1, що його здобули Заращак, Ґреб і Розафілд. Після перерви УСК домінував на площі і чергові два ґолі здобув Розафілд, який таким чином встановив свій перший „гет трик" нового сезону.

УСВТ „Ч. Січ" Нюарк — Сеєрвілл Юнайтед — 1:3

У своїх других змаганнях за першенство вищої „Еліт" дивізії Ґарден Стейт Сакер Ліґ, що відбулися в неділю, 21-го вересня, перша дружина „Ч. Січі" зазнала поразки вислідом 1:3. Причиною слабших виступів дружини, як відзначив провідник М. Паливода, є її реорганізація внаслідок втрати кількох ключевих змагунів через серйозні контузії. Доводиться підбудовувати склад вже в ході сезону, і цей процес покищо не сприяє успіхам. Одначе провід дружини сповнений оптимізмом і надіється, що поборе кризу в найкоротшому часі.

У звітовій зустрічі „січовики" показали гарну й технічну гру, але послаблений напад дружини не зміг вповні використати можливості до здобуття ґолів. Єдиного ґоля для „Ч. Січі" здобув Олесь Капітанов з карного стрілу.

УСВТ „Ч. Січ" (Жінки) — „Спортсфрендс" С. К. (Жінки) — 5:0

Цю високу перемогу за першенство вищої дивізії Ґарден Стейт Ліґи жіноча дружина здобула на виїзді у Вейн, Н. Дж. Три ґолі „гет трик" в цій зустрічі здобула Л. Рабій, дальших два — Сумарей і Тирнерс.

О. Т.

СК СУМ „Крилаті" Йонкерс — Мавнт Вернон Портуґіз — 0:3

Цими змаганнями дружина „Крилатих" розпочала сезон в II-й дивізії в Істерн Дістрікт Сакер Ліґ. Наші футболісти були рівнорядними суперниками минулорічних віцечемпіонів, але ще бракувало зіграння, що прийде в ході ігор сезону.

Склад „Крилатих": Н. Контрарес, М. Гаванський, С. Дашко, Т. Щур, Р. Плісак, В. Морох, К. Анджелов, Р. Гриньків, Б. Лоневський, М. Маддянос, С. Дякон, В. Коваленко, А. Андрусяк, О. Кіст. Провідник — Тарас Щур, опікун — Гаванський.

Т. Щ.

ВІСТКИ З УКРАЇНИ

Успішний старт київського „Динамо" в лізі Чемпіонів Европи Київ „Динамо" — ПСВ Айндговен, Голяндія — 3:1

Після дворічної перерви футболістів столиці України знову змагаються серед кращих клюбів Европи. В першій зустрічі з чемпіоном Голяндії, що пройшла на стадіоні суперника, українські футболісти перемоги переконливим вислідом 3:1, і цим самим підтвердили свою репутацію одного з найкращих клюбів континенту. Ця перша перемога ще не означає, що „Динамо" матиме легке життя в цих компетиціях. Спорт є спорт, а м'яч, як кажуть, — круглий. Але добрий початок у будь-якій справі має позитивний вплив на майбутні події, в цьому випадку на чергові виступи дружини.

Наступні два змагання „Динамо" має відбути в Києві 1-го жовтня з чемпіоном Анґлії — Нюкастл Юнд., і 22-го жовтня з чемпіоном Еспанії „Барсельоною".

„Шахтар" Донецьке переміг за Чашу Европи

Донецький „Шахтар", що в показнику табелі ігор у вищій лізі України займає друге місце після „Динамо", відбув свої чергові змагання за Чашу Европи з власником чаші Портуґалії, клюбом „Боавіста", на стадіоні цього клюбу і переміг вислідом 3:2. Чергова зустріч між обидвома суперниками відбудеться в Донецькому.

Сергій Бубка знову переміг

В середині вересня в місті Фукуока в Японії відбулися чергові легкоатлетичні змагання в рамках Міжнародної атлетичної федерації, в яких учасниками було кілька легкоатлеток і Сергій Бубка з України. Згідно з вислідами, перше місце в скоку з жердиною здобув знову С. Бубка, осягнувши висоту 19 футів і 10 1/4 інча.

В жіночій групі Тетяна Терещук здобула бронзову нагороду на 400-метрівці в бігу з перешкодами — 54.37 сек. Віта Павлиш здобула срібну нагороду в меті кулею — 67 ф. 6 3/4 інча.

Крім медалів легкоатлети, що займають три перші місця в своїх групах, одержують грошові нагороди, приблизно 60,000 дол. за перше місце і відповідно менші суми за друге і третє місця.

Блискучі осяги українських яхтсменок

Наприкінці серпня ц. р. в Тель-Авіві, Ізраель, закінчилися змагання яхтсменок за чемпіонат світу в клясі „470". Пара українок — Руслана Таран і Олена Пахольчик (тренер Віктор Коваленко) здобули перемогу і були нагороджені золотими медалями.

Друга пара — Влада Крачун і Наталя Гапанович (тренер Андрій Ільєнко) здобули бронзові медалі. З меншим успіхом закінчили чоловіки — Євген Бреславець і Ігор Матвієнко, які в своїй групі зайняли п'яте місце.

Подав О. Твардовський

ВІДІЙШЛИ • ВІД НАС •

МАРІЯ ТУРКО член УНС Відд. 63-го Т-ва „Січ" у Форд Сиґі, Па. померла 31-го травня 1997 року на 84-му році життя. Нар. 3-го жовтня 1912 року у Форд Сиґі, Па. Членом УНС стала 1941 року. Залишила у смутку дочку Розмері Васек і сина Ричарда. Похорон відбувся 4-го червня 1997 року на цвинтарі св. Марії у Форд Сиґі, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Михайло Турко, секр.

ВАСИЛЬ ЮЗВЯК член УНС Відділу 45-го Т-ва „Любов" у Філядельфії, Па. помер 1-го липня 1997 року на 83-му році життя. Нар. 31-го січня 1914 року у Філядельфії, Па. Членом УНС став 1936 року. Залишив у смутку дружину Тіллі, дочку Катерину, синів Вілляма і Ричарда. Похорон відбувся 14-го липня 1997 року на цвинтарі св. Марії в Абінґтоні, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Микола Пришляк, секр.

ВАСИЛЬ РУСИН член УНС Відділу 266-го Т-ва ім. Івана Франка в Амстердам, Н.Й. помер 30-го липня 1997 року на 74-му році життя. Нар. 1923 року в Літтл Фоллс, Н.Й. Членом УНС став 1940 року. Залишив у смутку брата Івана, сестер Лену Янтосяк, Стейсі Ендрюс, Мері Томскі і Френсиз Брінскі. Похорон відбувся на католицькому цвинтарі Св. Марії в Литтл Фоллс, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ВІЛЛІЯМ БЕРЕЗА член УНС Відд. 17-го Т-ва ім. Івана Онищенка в Чикаґо, Ілл. помер 10-го липня 1997 року на 76-му році життя. Нар. 26-го липня 1920 року в Калуші, Україна. Членом УНС став 1968 року. Залишив у смутку сина Стефана, дочку Надію Галич. Похорон відбувся на цвинтарі св. Варвари в Санта Барбара, Каліфорнія.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ІВАН ІВАНИЧКО член УНС Відділу 127-го в Баффало, Н.Й. помер 5-го червня 1997 року на 48-му році життя. Нар. 14-го лютого 1949 року в Німеччині. Залишив у смутку дружину Реджіну, синів Івана, Данила і Давида, дочку Лізу Аллен і маму Еліяну. Спалення тіла відбулося в крематорії а попели розсипані в Чорному Озері.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

СЕСИЛІЯ ВЕРОНІКА ПОПОНИК член УНС Відд. 113-го в Деррі, Па. померла 12-го липня 1997 року на 69-му році життя. Нар. 1927 року в Вітні, Па. Членом УНС стала 1990 року. Похорон відбувся 14-го липня 1997 року на цвинтарі св. Вінкентія в Летрок, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Франко Коземчак, секр.